Maa- ja metsätalousvaliokunta
Eduskunta
MmV@eduskunta.fi

LAUSUNTO 1/2

1.3.2017 Dnro 23/2017

Asia: Valtioneuvoston selonteko kestävän kehityksen globaalista toimintaohjelmasta Agenda2030:sta Kestävän kehityksen Suomi – pitkäjänteisesti, johdonmukaisesti ja osallistavasti
https://www.eduskunta.fi/valtiopaivaasiakirjat/VNS+1/2017

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry. esittää pyydettynä lausuntonaan seuraavaa:

Toimeenpanon painopisteet

Kestävä kehitys on ruokaa, uusiutuvaa energiaa, työtä, ilmastonmuutoksen torjuntaa ja luonnonhoitoa. Suomella ja sen runsailla ja puhtailla luonnonvaroilla on hyvät edellytykset täyttää kestävän kehityksen tavoitteita. Suomella on vankkaa osaamista metsien kestävässä hoidossa sekä turvallisen ruuan tuotannossa. Osaava maa- ja metsätaloutemme on kivijalka suurelle osalle kestävän kehityksen 17 tavoitteesta.

MTK on siten erittäin tyytyväinen, että Suomen Agenda2030 toimeenpanon painopisteiksi on valittu 1) Hiilineutraali ja resurssiviisas Suomi ja 2) Yhdenvertainen, tasa-arvoinen ja osaava Suomi

Valinta nostaa oikeutetusti biotaloutemme ja osaamisemme keskiöön: Suomen metsien rooli mittavana hiilinieluna ja ihmisten hyvinvointia edistävänä virkistyslähteenä jokamiehenoikeuksin on perintö vailla vertaa. Osaamme tuottaa ruokaa ilmasto-oloissa, jossa lyhyt kasvukausi on haastanut viljelijöitä ja tutkimusta etsimään resurssiviisaita ratkaisuja jo kauan. Vuosisatainen osaaminen, jota on rakennettu selviytyäksemme pohjoisissa oloissa ja yhä vähemmän ympäristöä kuormittaen, on hyvä pohja edistää kestävää kehitystä.

> Siten MTK kummeksuu s. 10 ”Suomen lähtötilanne Agenda2030:n toimeenpanolle” kahden ensimmäisen kappaleen toteamuksia siitä, ettei kestävä kehitys ole ollut viime vuosina myönteistä ja keskeisiä haasteita on luonnonvarojen liiallinen kulutus. Tässä yhteydessä MTK muistuttaa, että koko maan metsätalousmaasta (sisältäen metsä- ja kitumaan lisäksi joutomaan ja muun metsätalousmaan) suojeltuja alueita on yhteensä 4,5 miljoonaa hehtaaria, 17,2 % koko metsätalousmaan pinta-alasta Suomessa. Tiukasti suojeltujen metsien osuus on Suomessa Euroopan korkein. Pellot, joita on vain 7 % Suomen pinta-alasta, ovat pieniä (lohkon keskipinta-ala 2-3 ha) ja luonnon monimuoisuutta lisääviä reuna-aluieta on siten paljon.

MTK muistuttaa, että **maaseutuelinkeinojen toimintaedellytyksiä** ja **osaamista** on vaalittava, jatkuvuuden ja kestävän kehityksen nimissä. Toimenpiteiden tulee siten tukea maaseutuelinkeinoja ja niiden osaamista. MTK kantaa syvää huolta osaamisen jatkuvuudesta. Yhteiskunnassa maa- ja metsätaloussektoreita tunnetaan yhä heikommin, alan koulutusta supistetaan ja tutkimusta painotetaan muualle. Myös alaa tuntevien tutkijoiden määrä supistuu hälyttävästi.

MTK kannattaa liikennekaaren tavoitteena olevaa avointa ja tehokasta uusien innovaatioiden mahdollistamista. Liikenteen resurssien tehokkaammalla käytöllä yhdistettynä **biopolttoaineisiin** on mahdollista saavuttaa nopeasti merkittäviä **päästövähennyksiä**. MTK muistuttaa biopolttoaineiden ja nykyisen kaluston kapasiteetin tehokkaamman käytön olevan otettavissa välittömästi käyttöön. Pitemmällä tähtäimellä liikennekaaressa avattavat tietovarannot ja niistä syntyvien innovaatioiden helpon toteuttamisen voidaan odottaa mullistavan liikkumisen perinteisiä rakenteita.

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510 (Simonkatu 6) • 00101 Helsinki
Puhelin 020 4131 • Faksi 020 413 2403
Y-tunnus 0215194-5 • www.mtk.fi

Central Union of Agricultural Producers and Forest Owners (MTK)
PO Box 510 (Simonkatu 6) • FI-00101 Helsinki
Telephone +358 20 4131 • Fax +358 20 413 2403
Business code 0215194-5 • www.mtk.fi

MTK korostaa, että biotaloudelle ja myös **viennille** on tasoitettava tietä. Metsätuotteiden ohella myös ruualle ja energiaratkaisuille. Yhteiskuntamme kaipaa kipeästi vientituloja, rahan siirtäminen maan sisällä kukkarosta toiseen ei riitä. Tässä yhteydessä on samalla huolehdittava, ettei EU:n lainsäädäntö aseta rajoja biomassojen kestävälle käytölle tai maataloussektorin kasvulle, mikä on akuutti huoli ilmastopolitiikassa ja LULUCF/ESR -lainsäädäntöehdotuksissa.

Varsinaisiin toimenpiteisiin MTK esittää täydennysehdotuksia ja muutaman huomion seuraavasti:

Painopiste 1: Hiilineutraali ja resurssiviisas Suomi

1.1. Käynnistetään energia- ja ilmastostrategian toimeenpano:

MTK tukee strategiaa ja korostaa tarvetta nopeaan toimeenpanoon. Etenkin biopolttoaineisiin siirtyminen on toteutettavissa hyvinkin pian tai heti ja sen myötä mittavat CO2-päästövähennykset. Myös biokaasun edistäminen on oleellista, jotta biomassat saadaan käytettyä resurssiviisaasti.

1.2. Valmistellaan ja toimeenpannaan keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma:

MTK esittää maatalouden päästövähennysten yhteyteen viittausta Pariisin ilmastosopimuksen Artikla kahteen, joka muistuttaa, että ilmastonmuutosta tulee torjua ilman uhkaa ruuantuotannolle. Tämä koskee erityisesti orgaanisia viljelysmaita, jotka MTK kokee uhatuksi. Uhka ei ole myöskään sosiaalisesti kestävää, sillä sukupolvia on kannustettu turvepohjaisille viljelyalueille valtion toimesta sotien jälkeen.

1.3. Luodaan kestäviä biotalous- ja cleantech-ratkaisuja

Toimenpiteessä viitataan Itämeren tilan parantamiseen, jonka pitkäkestoisuutta sisäisen kuormituksen vuoksi tulisi tässä yhteydessä korostaa. Meri ei uusimpien tutkimusten (HELCOM, NIVA) mukaan toivu vuosikymmeniin 60-luvun tasolle, vaikka päästöt ovat laskeneet 60-luvuun tasolle. Varsinkin Itämeren pääaltaan sedimenteistä peräisin oleva liukoisen fosforin kuorma rasittaa Suomea, eikä syynä ole maataloutemme kuten viimeisimmät Aranda-tutkimukset osoittavat (HS 27.1.2017). Siksi lannan prosessointi niin massiivisesti kuin kohdassa 1.4. esitetään, on ylimitoitettua eikä resurssi- tai kustannustehokasta.

1.4. Toimeenpannaan kiertotalouden tiekarttaa yhdessä eri toteuttajatahojen kanssa

Toimenpiteessä viitataan lannan prosessointiin, hallitusohjelman mukaisesti 50% vuoteen 2025 mennessä vesistöjen kannalta herkillä alueilla. MTK muistuttaa, että logistiikkasyyt tulisi olla tärkein ajuri lannan prosessoinnille. Mikäli lanta voidaan levittää kestävästi omalle alueelle, prosessia ei sinällään arvokkaalle lannoitteelle ja maanparannusaineelle tarvita. Typpilisä voidaan hoitaa erikseen. Sen sijaan MTK muistuttaa, että yhdyskuntaliete tulee saada prosessoiduksi siten, että se on vapaa haitta-aineista (lääkejäämät, kosmetiikka-aineet, paloym. haitalliset kemikaalit) ja ravinteet ovat kasveille käyttökelpoisia, eikä saostettu vaikeasti liukeneviksi.

1.5. Vauhditetaan kestäviä julkisia hankintoja

MTK muistuttaa kotimaisten maa- ja metsätalouden tuotteiden puhtaudesta, laadukkuudesta sekä kestävistä tuotantomenetelmistä.

1.6. Tuetaan kestävän kehityksen innovaatioita

MTK muistuttaa, että oleellista on edistää sellaisten innovaatioiden markkinoille pääsyä, joille löytyy kysyntää myös Suomen ulkopuolelta. Vain näin voidaan ratkaista ongelmia, jotka ovat laajempia kuin vain Suomeen vaikuttavat asiat. Ratkaisuja ja innovaatioita löytyy myös perinteisten elinkeinojen harjoittamisen piiristä. Erityisesti fossiilisten ja muiden luontoa kuormittavien raaka-aineiden korvaamisessa uusiutuvilla ja kestävästi tuotetuilla on suomalaisella maa- ja metsätaloudella paljon näyttöjä ja tälle kokemukselle on kysyntää myös rajojemme ulkopuolella. Keskeistä on, että rakenteet auttavat eri aloja menestymään jatkossakin.

Helsingissä 1.maaliskuuta 2017

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY
Liisa Pietola
Ympäristöjohtaja